

บทความวิจัย

แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย: ข้อค้นพบจากการสำรวจในโรงเรียน
A CAUSAL MODEL OF THE SEXUAL BEHAVIORS AMONG LATE ADOLESCENT STUDENTS: FINDINGS FROM A SCHOOL-BASED SURVEY

แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย: ข้อค้นพบจากการสำรวจในโรงเรียน

สุนันทา ศรีศิริ^{1*} สุธีรา เมืองนาโพธิ์¹ ธัญมา หลายพัฒน¹ สุนันทา มหัสมงคล²¹ ภาควิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ² สถาบันอาศรมศิลป์

*Corresponding author

E-mail address: sununts@m.swu.ac.th

รับบทความ: 24 เมษายน 2566

แก้ไขบทความ: 13 มิถุนายน 2566

ตอบรับบทความ: 23 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนจังหวัดนครนายก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย จังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาป्राจันบุรี-นครนายก เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 281 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของครอนบาค เท่ากับ .80-.97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติสหสัมพันธ์สเปียร์แมน และการวิเคราะห์แบบจำลองเส้นทาง ผลการวิจัย พบว่าแบบจำลองเส้นทางพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับดี ($\chi^2/df = 1.890$, GFI = .95, AGFI = .92, CFI = .97, TLI = .95, RMR = .04, RMSEA = .05) ความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา การตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมทางเพศ และการรับรู้ความสามารถแห่งตนของพฤติกรรมทางเพศมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางเพศ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ การสื่อสารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ การจัดการตนเองและการรู้เท่าทันสื่อ โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายได้ร้อยละ 29.8 ($R^2 = .298$, $p < .001$)

คำสำคัญ: แบบจำลองเชิงสาเหตุ, พฤติกรรมทางเพศ, ความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษา, นักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย

บทความวิจัย

แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย: ข้อค้นพบจากการสำรวจในโรงเรียน

A CAUSAL MODEL OF THE SEXUAL BEHAVIORS AMONG LATE ADOLESCENT STUDENTS: FINDINGS FROM A SCHOOL-BASED SURVEY

**A CAUSAL MODEL OF THE SEXUAL BEHAVIORS AMONG LATE ADOLESCENT STUDENTS:
FINDINGS FROM A SCHOOL-BASED SURVEY****Sununta Srisiri^{1*}, Suthira Muangnapoe¹, Thanma Laipat¹, Sununta Manusmongkol²**¹ Department of Health Education, Srinakharinwirot University² Arsom Silp Institute of the Arts

*Corresponding author

E-mail address: sununts@m.swu.ac.th

Received: April 24, 2023

Revised: June 13, 2023

Accepted: June 23, 2023

Abstract

This research aims to study causal relationship of influential factors on sexual behaviors relationship among late adolescent students in Nakhon-Nayok province. Participants were late adolescent students who are studying in upper secondary school, Nakhon-Nayok Province under the office of Secondary Educational Service Area of Prachinburi-Nakhon-Nayok. Participants were selected using Cluster sampling (n = 281). Instruments were questionnaire reliability between .80 - .97. Data were analyzed by using frequency, percentile, mean, standard deviation, spearman correlation statistics and path analysis. The finding modeling analysis revealed that safe sexual behavior among late adolescent is in concordance with empirical research at a good level ($\chi^2 / df = 1.890$, GFI = .95, AGFI = .92, CFI = .97, TLI = .95, RMR = .04, RMSEA = .05). Knowledge and understanding on sexual behaviors, decision-making for sexual behaviors, and the perceived self-efficacy in sexual behaviors were directly influenced sexual behaviors. Indirect effects were the access to information on sexual behaviors, communication on sexual behaviors, self-management, and media literacy. All variables could predict sexual behaviors among late adolescent at 29.8% level ($R^2 = .298$, $p < .001$).

Keywords: a causal model, sexual behaviors, sexual health literacy, late adolescent students

บทความวิจัย

แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย: ข้อค้นพบจากการสำรวจในโรงเรียน
A CAUSAL MODEL OF THE SEXUAL BEHAVIORS AMONG LATE ADOLESCENT STUDENTS: FINDINGS FROM A SCHOOL-BASED SURVEY

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในโลกออนไลน์แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว ทำให้อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกครอบงำวิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยในทุก ๆ ด้าน ทำให้วัยรุ่นไทยมีพฤติกรรมทางเพศและการใช้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย คือ ช่วงอายุ 15-19 ปี เป็นกลุ่มที่มีการปรับตัวผ่านจากช่วงวัยรุ่นเข้าสู่ผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นช่วงที่ความคิดจะมีความยืดหยุ่นขึ้น มีเอกลักษณ์ตัวตนชัดเจนมากขึ้น และเริ่มแสวงหาอาชีพที่ต้องการ หรืออยากเป็น อยากทำในอนาคตและเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ไม่มองที่ตนเองเป็นหลัก ไม่สนใจว่าคนรอบข้างคิดอย่างไรกับตนเอง คาดหวัง หรือมองตนเองอย่างไร และสามารถปรับตัวกับความคิดความต้องการกฎระเบียบของภายนอกอย่างลงตัวมากขึ้น จากในตอนแรกอาจทำตามความคิด ความเชื่อของตนเอง ก็จะพัฒนาความคิดปรับให้เข้ากับผู้อื่นได้ดีขึ้นอีกด้วย มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รูปแบบวิถีการดำเนินชีวิต โดยอาจจะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพทางเพศได้ ถ้าได้รับอิทธิพลจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นวัยที่ควรส่งเสริมให้มีพฤติกรรมสุขภาพทางเพศที่ดีได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานพฤติกรรมสุขภาพในวัยผู้ใหญ่ (Padphai, et al., 2022)

จากสถิติสถานการณ์ปัญหาด้านสุขภาพทางเพศและพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย ปี พ.ศ. 2563 (Department of Disease Control, Ministry of Public Health, 2021) พบว่า สถานการณ์การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยสังเกตได้จากอัตราการคลอดของหญิงไทย อายุ 15-19 ปี จังหวัดนครนายก ถือเป็นอันดับที่ 1 ของประเทศไทย ที่มีอัตราการคลอดมากที่สุด คิดเป็น 49.2 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปี จำนวน 1,000 คน ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายของประเทศไทยคืออัตรา 28.7 ต่อประชากรหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน นอกจากนี้วัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ยังมีอัตราการทำแท้งและเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลคิดเป็นร้อยละ 7 และนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เคยมีเพศสัมพันธ์คิดเป็นร้อยละ 18.2 และนักเรียนหญิง ปวช. ชั้นปีที่ 2 เคยมีเพศสัมพันธ์คิดเป็นร้อยละ 48.2 (Department of Health, Ministry of Public Health, 2021)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การที่นักเรียนวัยรุ่นตอนปลายมีเพศสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้วัยรุ่นหญิงตอนปลายมีโอกาสตั้งครรภ์ในวัยเรียนและมักถูกประณามจากสังคม บางรายต้องยุติการเรียน เนื่องจากเกิดความเครียด อับอายและสังคมไทยสอนให้หญิงไทย ต้องรักษานวลสงวนตัว การพูดคุยเรื่องเพศอย่างเปิดเผยยังไม่เป็นที่ยอมรับ ปัจจุบันลักษณะทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป วัยรุ่นมีโอกาสและอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศมากยิ่งขึ้น ทำให้ถูกชักจูงและยั่วเย้าให้มีเพศสัมพันธ์ได้ง่ายขึ้นและก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมตามมา พฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่นตอนปลายที่เกิดขึ้นและทำให้เกิดปัญหา เช่น การมีจำนวนคู่นอน มากกว่า 1 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4 การไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศ และคู่นอน คิดเป็นร้อยละ 71.4 รวมถึงการเคยมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ร้อยละ 60.0 (Manoppiroon, et al., 2020) ซึ่งสาเหตุของการตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ป้องกันหรือมีการป้องกันไม่ถูกวิธีและไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งมีความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ มีทักษะการใช้ถุงยางอนามัยระดับต่ำ และมีเจตคติเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยในแง่ลบ รวมทั้งโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์มีเพิ่มขึ้น (Tungsaengsakul, et al., 2017, Sawadcharoenying, 2020)

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพและการรับรู้ความสามารถแห่งตน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยสำหรับวัยรุ่น กล่าวคือ ความรู้เรื่องสุขภาพทางเพศช่วยให้เข้าใจข้อมูลสุขภาพทางเพศและประยุกต์ใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) (WHO, 2014; Simpson, et al., 2016) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาทบทวนบทความวิจัยในฐานข้อมูล MEDLINE เกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์ จำนวน 34 เรื่อง พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์กับความรู้และพฤติกรรมสุขภาพด้านอนามัยเจริญพันธุ์ กล่าวคือผู้หญิงที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพต่ำเสี่ยงต่อการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kilfoyle, Vitko, Conor, & Bailey, 2016) และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมทางเพศ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียน พบว่า การเกิดโรคเริม (Herpes simplex virus type 2) มี

บทความวิจัย

แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย: ข้อค้นพบจากการสำรวจในโรงเรียน

A CAUSAL MODEL OF THE SEXUAL BEHAVIORS AMONG LATE ADOLESCENT STUDENTS: FINDINGS FROM A SCHOOL-BASED SURVEY

ความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพ การใช้ถุงยางอนามัย และการตีมีแอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ และมีแนวโน้มว่านักเรียนที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพระดับสูง มีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำ และความชุกของการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่ำ (Mendonca, et al., 2016) เช่นเดียวกับการศึกษาของ Vongxay, et al (2019) พบว่า ความรอบรู้สุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นตอนปลายอายุ 15–19 ปี ของประเทศลาว ร้อยละ 65.5 อยู่ในระดับไม่เพียงพอ คะแนนความรอบรู้สุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยหลายประการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ที่ตั้งโรงเรียน ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ การเข้าเรียนในชั้นเรียนเพศศึกษาและอนามัยเจริญพันธุ์ในโรงเรียน และความเข้าใจเชิงหน้าที่เกี่ยวกับถุงยางอนามัย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าวัยรุ่นตอนปลายมีความเข้าใจการใช้ถุงยางอนามัยมากน้อยเพียงใด

พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยของวัยรุ่น เป็นการกระทำหรือการปฏิบัติกิจกรรมทางเพศเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี/โรคเอดส์ ประกอบด้วยการใช้ถุงยางอนามัย การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการสื่อสารกับคู่นอน (Kuysuwat, Supparerkchaisakul, Chuawanlee, Intarakamhang, 2013) ซึ่งจะเห็นได้ว่าองค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยของวัยรุ่นยังไม่เพียงพอที่จะทำความเข้าใจเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยของวัยรุ่น ส่วนใหญ่มีการศึกษาเป็นส่วน ๆ ขาดความเชื่อมโยงปัจจัยที่หลากหลายที่ส่งผลต่อวัยรุ่น การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายจะช่วยเป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยมากขึ้น และอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวให้ชัดเจนขึ้น ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะนำไปสู่ความเข้าใจพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายในสังคมไทยที่ชัดเจนขึ้น และเป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษา การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศและพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย จังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย จังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

คณะกรรมการจริยธรรม

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการการทํารวจในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับโครงการวิจัยที่ทํามนุษย์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่ SWUEC/E-170/2565 รับรองเมื่อ 2 สิงหาคม 2565 – 2 สิงหาคม 2566

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มเป้าหมาย)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี-นครนายก (สพม.ปราจีนบุรี-นครนายก) จำนวนทั้งหมด 11 โรงเรียน (Office of the Basic Education Commission, 2020) และ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครนายก จำนวน 11 โรงเรียนดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนละ 30 คน รวม 330 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้ Maximum acceptable difference 2.5% of means, Design Effects 2.5 เท่า ขนาดของแต่ละ cluster เท่ากับ 30 คน ได้จำนวนตัวอย่าง 11 โรงเรียน โรงเรียนละ 30 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 330 คน โดยมี

บทความวิจัย

แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย: ข้อค้นพบจากการสำรวจในโรงเรียน
A CAUSAL MODEL OF THE SEXUAL BEHAVIORS AMONG LATE ADOLESCENT STUDENTS: FINDINGS FROM A SCHOOL-BASED SURVEY

เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion criteria) ได้แก่ (1) เป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายอายุ 15-19 ปี ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษา จำนวน 11 โรงเรียนในจังหวัดนครนายก (2) เป็นเพศชายและเพศหญิงที่ยินยอมเข้าร่วมการศึกษาโดยสมัครใจ และ (3) ไม่มีปัญหาด้านการสื่อสารและการได้ยิน และใช้เกณฑ์การคัดออกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Exclusion criteria) ได้แก่ (1) ไม่ยินยอมเข้าร่วมการศึกษาโดยสมัครใจ และ (2) ไม่อยู่ในโรงเรียนในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา ศาสนา ผลการเรียน การพักอาศัย สถานภาพสมรสของบิดามารดา และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษา โดยประยุกต์จาก Tungsaengsakul, et.al. (2017) จำนวน 38 ข้อ ประกอบด้วย 2.1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ จำนวน 8 ข้อ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือคำนวณหาความเที่ยงของแบบวัดความรู้โดยใช้วิธีคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) สูตร KR-20 (Polit & Hungler, 1999) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.86 2.2 แบบวัดการเข้าถึงข้อมูล จำนวน 5 ข้อ 2.3 แบบวัดทักษะการสื่อสาร จำนวน 6 ข้อ 2.4 แบบวัดการจัดการตนเอง จำนวน 5 ข้อ และ 2.5 แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบการวัดของ Likert โดยกำหนดคะแนน ดังนี้ ทุกครั้ง 4 คะแนน บ่อยครั้ง 3 คะแนน บางครั้ง 2 คะแนน นาน ๆ ครั้ง 1 คะแนน ไม่ได้ปฏิบัติ 0 คะแนน มีค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับ (Item Total Correlation Coefficient) อยู่ที่ระหว่าง .42-.74 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .93 และ 2.6 แบบวัดทักษะการตัดสินใจ จำนวน 9 สถานการณ์ มีลักษณะเป็นแบบรูบริค (Rubric Scale) 4 ระดับ (1-4 คะแนน) หาค่า Index of item-objective congruence (IOC) ได้เท่ากับ 0.89 และหาความเที่ยงโดยนำไปใช้กับนักเรียนที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน มีค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับ อยู่ที่ระหว่าง .26-.53 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ของ ครอนบาค เท่ากับ .80 คะแนนรวมอยู่ระหว่าง 0-128 คะแนน สามารถแปลความหมายของความรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษา ได้ดังนี้ น้อยกว่า 61.62 หมายถึง เป็นผู้ที่มีระดับความรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาไม่เพียงพอในการปฏิบัติตน 61.62-78.29 หมายถึง เป็นผู้ที่มีระดับความรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาเพียงพอและอาจมีการปฏิบัติตนถูกต้อง 78.30-128.00 หมายถึง เป็นผู้ที่มีระดับความรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาที่มากเพียงพอและมีการปฏิบัติตนถูกต้องและเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นได้

ตอนที่ 3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศ ประยุกต์จากการศึกษาของ Phromma (2021) เป็นข้อคำถามเชิงบวก จำนวน 18 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับการรับรู้เป็น 4 ระดับ ตามแบบการวัดของ Likert โดยกำหนดคะแนน ดังนี้ มากที่สุด 4 คะแนน มาก 3 คะแนน น้อย 2 คะแนน และน้อยที่สุด 1 คะแนน คะแนนรวมสูงสุด 72 คะแนน ต่ำสุด 18 คะแนน หาค่า IOC ได้เท่ากับ 0.92 และหาความเที่ยงโดยนำไปใช้กับนักเรียนที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน มีค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับ อยู่ที่ระหว่าง .41-.84 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ของ ครอนบาค เท่ากับ .96 การแปลผลคะแนนแบบวัดการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศ โดยใช้ค่าพิสัยแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ ระดับมาก (56-72 คะแนน) ระดับปานกลาง (37-55 คะแนน) และระดับน้อย (18-36 คะแนน)

ตอนที่ 4 พฤติกรรมทางเพศ ประเมินโดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเยาวชนในสังคมไทย ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2550 (Department of Mental Health, Ministry of Public Health, 2007) ข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบการวัดของ Likert โดยกำหนดคะแนน ดังนี้ ไม่เคยเลย 5 คะแนน นาน ๆ ครั้ง 4 คะแนน บางครั้ง 3 คะแนน บ่อยครั้ง 2 คะแนน และเป็นประจำ 1 คะแนน คะแนนรวมสูงสุด 100 คะแนน ต่ำสุด 20 คะแนน เนื่องจากผู้วิจัยไม่มีการปรับปรุงหรือดัดแปลง

บทความวิจัย

แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย: ข้อค้นพบจากการสำรวจในโรงเรียน

A CAUSAL MODEL OF THE SEXUAL BEHAVIORS AMONG LATE ADOLESCENT STUDENTS: FINDINGS FROM A SCHOOL-BASED SURVEY

เนื้อหา จึงไม่ได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงโดยนำไปใช้กับนักเรียนที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน มีค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับอยู่ที่ระหว่าง .68 -.93 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของ ครอนบัทท์เท่ากับ .97 การแปลผลของคะแนนพฤติกรรมทางเพศ บุคคลมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยช่วงคะแนน 79 -100 คะแนน สอดคล้องกับเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย นำโครงการวิจัยและเครื่องมือวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อผ่านการพิจารณาแล้ว ผู้วิจัยประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนและขออนุญาตเข้าพบเพื่อแนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์และขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาที่ใช้เก็บข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยและทีมผู้ช่วยวิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการตอบแบบสอบถามและระยะเวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามให้กับครูและนักเรียนทราบ ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างถือเป็นความลับ ในการรวบรวมข้อมูลไม่ระบุชื่อหรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวออกจากการเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลต่อการเรียนแต่อย่างใด และให้นักเรียนนำจดหมายเอกสารแสดงความยินยอมในการเข้าร่วมงานวิจัยให้ผู้ปกครองลงนามในใบยินยอมตามแบบฟอร์มจริยธรรมการวิจัย เนื่องจากนักเรียนยังไม่บรรลุนิติภาวะ การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวม โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้แบบสอบถามนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อภาวะจิตใจของกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์จะเข้าร่วมหรือปฏิเสธการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลาโดยจะไม่มีผลใด ๆ ต่อการเรียน และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้แจกเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยและหนังสือยินยอมเข้าร่วมการวิจัยให้กับนักเรียน จากนั้นเมื่อผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัย จึงให้นักเรียนทำแบบสอบถามในเวลาเรียนวิชาสุขศึกษา ใช้เวลาในการตอบคำถามประมาณ 30 นาที เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยและทีมผู้ช่วยตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยและทีมผู้ช่วยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน ถึงตุลาคม 2565 และผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับและทำลายหลังจากเผยแพร่แล้ว 1 ปี

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัยควอไทล์ สถิติสหสัมพันธ์สเปียร์แมน และการวิเคราะห์แบบจำลองเส้นทาง

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาในกลุ่มนักเรียนจำนวน 330 คน ได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 281 ชุด คิดเป็น อัตราการตอบกลับ ร้อยละ 85.15

1) ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ถึง ปีที่ 6 โดย เป็นนักเรียนชาย 122 คน (ร้อยละ 43.4) และเป็นนักเรียนหญิง 159 คน (ร้อยละ 56.6) นักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.8) มีอายุเฉลี่ย 16.50 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.21 โดยส่วนใหญ่แล้วมีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51-2.99 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.00 พิสัยควอไทล์เท่ากับ 2 นักเรียนส่วนใหญ่จำนวน 273 คน (ร้อยละ 97.2) นับถือศาสนาพุทธ และส่วนใหญ่นักเรียน จำนวน 206 คน อาศัยอยู่กับพ่อแม่ (ร้อยละ 73.3) สำหรับข้อมูลด้านครอบครัวของนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ นักเรียนร้อยละ 50.2 บิดามารดาอาศัยอยู่ด้วยกัน รองลงมาร้อยละ 28.5 บิดามารดาหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ นอกจากนี้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 36.7 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 33.8 อยู่ในระดับดี

บทความวิจัย

แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย: ข้อค้นพบจากการสำรวจในโรงเรียน
A CAUSAL MODEL OF THE SEXUAL BEHAVIORS AMONG LATE ADOLESCENT STUDENTS: FINDINGS FROM A SCHOOL-BASED SURVEY

2) ความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาโดยรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 78.29 (SD = 16.67) อยู่ในระดับเพียงพอและอาจมีการปฏิบัติตนถูกต้อง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 (SD= 1.87) อยู่ในระดับพอใช้ ด้านการตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมทางเพศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.89 (SD=5.67) อยู่ในระดับที่ถูกต้อง ด้านการเข้าถึงข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ ด้านการสื่อสารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ด้านการจัดการตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ อยู่ในระดับที่ไม่ดีพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.02 (SD=3.34), 12.42 (SD=5.23), 11.21 (SD=5.05), 9.82 (SD=5.52) ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัยของความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายในโรงเรียนจังหวัดนครนายก (n=278, missing=3)

ความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษา	พิสัยที่เป็นไปได้	พิสัยที่ได้จริง	ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลผล
ความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา	0-8	0-8	4.95	1.87	พอใช้
การเข้าถึงข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ	0-20	2-20	11.02	3.34	ไม่ดีพอ
การสื่อสารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ	0-24	0-24	12.42	5.23	ไม่ดีพอ
การจัดการตนเอง	0-20	0-20	11.21	5.05	ไม่ดีพอ
การรู้เท่าทันสื่อ	0-20	0-20	9.82	5.52	ไม่ดีพอ
การตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมทางเพศ	9-36	15-31	28.89	5.67	ถูกต้อง
โดยรวม	9-128	26-119	78.29	16.67	เพียงพอและอาจมีการปฏิบัติตนถูกต้องบ้าง

ทั้งนี้ กลุ่มนักเรียนตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาที่ระดับเพียงพอและอาจมีการปฏิบัติตนถูกต้อง ร้อยละ 51.4 รองลงมาคือกลุ่มที่มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษามากเพียงพอและมีการปฏิบัติตนถูกต้องและเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นได้ ร้อยละ 33.1 และกลุ่มที่มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาไม่เพียงพอในการปฏิบัติตน ร้อยละ 15.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายในโรงเรียนจังหวัดนครนายก (n=278, missing=3)

ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มที่มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาไม่เพียงพอในการปฏิบัติตน (น้อยกว่า 61.62)	43	15.5
กลุ่มที่มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาเพียงพอและอาจมีการปฏิบัติตนถูกต้อง (61.62-94.96)	143	51.4
กลุ่มที่มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาที่มากเพียงพอและมีการปฏิบัติตนถูกต้อง และเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นได้ (94.97-128.00)	92	33.1
รวม	278	100.0

บทความวิจัย

แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย: ข้อค้นพบจากการสำรวจในโรงเรียน

A CAUSAL MODEL OF THE SEXUAL BEHAVIORS AMONG LATE ADOLESCENT STUDENTS: FINDINGS FROM A SCHOOL-BASED SURVEY

3) ระดับการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศ

พบว่ากลุ่มนักเรียนตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้มีระดับการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศปานกลาง ร้อยละ 47.4 สำหรับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย โดยรวมอยู่ในระดับที่ปลอดภัย คือ ร้อยละ 74.4 และไม่ปลอดภัย ร้อยละ 25.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละระดับการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศ (n=270, missing=11) และระดับพฤติกรรมทางเพศ (n=281, missing=0) ของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายในโรงเรียนจังหวัดนครนายก

ระดับการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยน้อย	95	35.2
กลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยปานกลาง	128	47.4
กลุ่มที่มีการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยมาก	47	17.4
รวม	270	100.0
ระดับพฤติกรรมทางเพศ		
กลุ่มที่มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย	209	74.4
กลุ่มที่มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัย	72	25.6
รวม	281	100.0

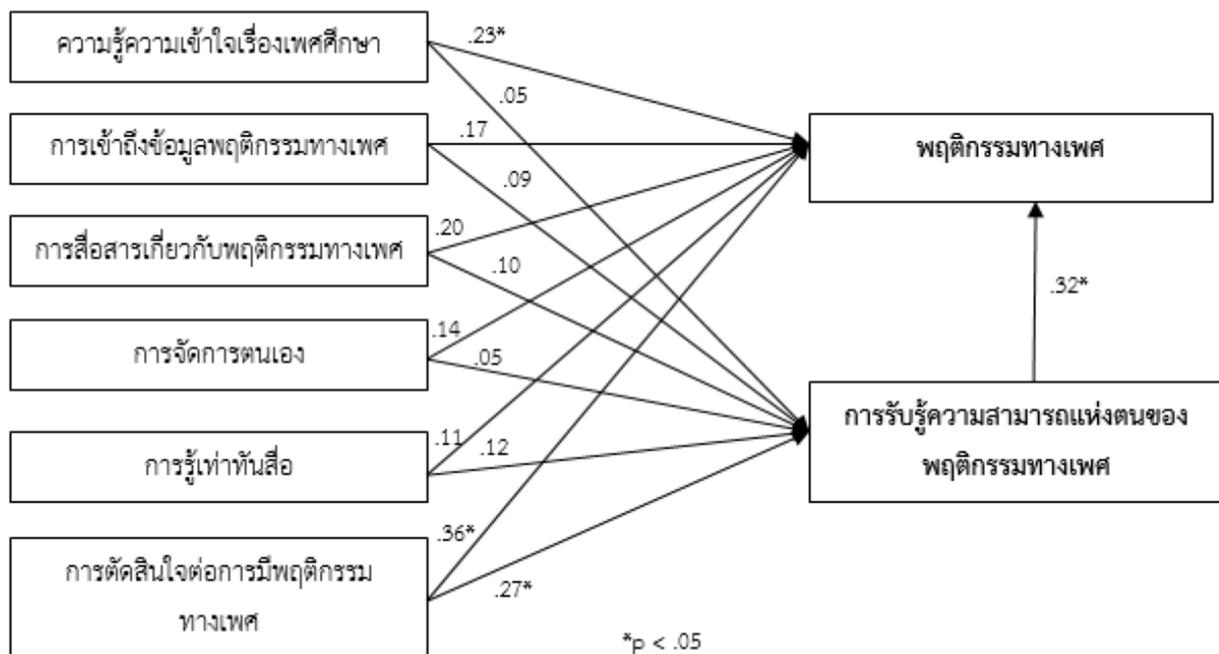
4) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายในโรงเรียนจังหวัดนครนายก

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายในโรงเรียนจังหวัดนครนายก และมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เพศ ($r_s = .293, p < .001$) อายุ ($r_s = .140, p = .019$) ผลการเรียนรู้ ($r_s = -.135, p = .023$) ระดับชั้นปี ($r_s = .332, p < .001$) ความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา ($r_s = .218, p < .001$) การตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมทางเพศ ($r_s = .337, p < .001$) ความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาในภาพรวม ($r_s = .182, p = .002$) และการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศ ($r_s = .287, p < .001$) ส่วนศาสนา สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัยอยู่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การเข้าถึงข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ การสื่อสารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ การจัดการตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ

5) แบบจำลองเส้นทางระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษา การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย

ผลการศึกษา พบว่าแบบจำลองเส้นทางพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับดี ($\chi^2 / df = 1.890, GFI = .95, AGFI = .92, CFI = .97, TLI = .95, RMR = .04, RMSEA = .05$) ความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา การตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมทางเพศ และการรับรู้ความสามารถแห่งตนของพฤติกรรมทางเพศมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมทางเพศ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ การสื่อสารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ การจัดการตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายได้ร้อยละ 29.8 ($R^2 = .298, p < .001$) ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถแห่งตนของพฤติกรรมทางเพศ ($\beta = .32, p < .001$) และเส้นทางอิทธิพลที่มีค่าอิทธิพล

สูงสุดคือ ตัวแปรการตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมทางเพศ ($\beta = .36, p < .001$) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงแบบจำลองเส้นทางพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย

สรุปผลและอภิปรายผล

จากผลการศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย ในโรงเรียนจังหวัดนครนายก

จากผลการวิจัยพบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายในโรงเรียนจังหวัดนครนายก รวมทั้งจากการวิเคราะห์แบบจำลองเชิงสาเหตุพบว่าความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษาในภาพรวมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ โดยตัวแปรรายด้านทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายได้ร้อยละ 29.8 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .218, p < .001$) และพบว่า ด้านการตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมทางเพศ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .337, p < .001$) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีการตัดสินใจและเลือกปฏิบัติที่ถูกต้องต่อตนเองและผู้อื่นจะมีพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องและเหมาะสมนั้น เกิดจากการที่นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศอย่างถูกต้อง มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถหาทางเลือกในการแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ มีทักษะปฏิเสธ จัดการและควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและเชื่อมั่นในการปฏิบัติพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tongnorakul, Sananreangsak & Narumon (2019) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพทางเพศกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพทางเพศด้านการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าความรู้เรื่องสุขภาพทางเพศช่วยให้เข้าใจข้อมูลสุขภาพทางเพศและประยุกต์ใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อลด

บทความวิจัย

แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย: ข้อค้นพบจากการสำรวจในโรงเรียน

A CAUSAL MODEL OF THE SEXUAL BEHAVIORS AMONG LATE ADOLESCENT STUDENTS: FINDINGS FROM A SCHOOL-BASED SURVEY

ความเสี่ยงในการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ (STIs) (WHO, 2014; Simpson, et al., 2016) นอกจากนี้จากการศึกษาทบทวนบทความวิจัยในฐานข้อมูล MEDLINE เกี่ยวกับอนาถมัยการเจริญพันธุ์ จำนวน 34 เรื่อง พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์กับความรู้และพฤติกรรมสุขภาพด้านอนาถมัยเจริญพันธุ์ กล่าวคือผู้หญิงที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพต่ำเสี่ยงต่อการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Kilfoyle, Vitko, Conor & Bailey, 2016) และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมทางเพศ และโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียน พบว่า การเกิดโรคเริม (Herpes simplex virus type 2) มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพ การใช้ถุงยางอนามัย และการดื่มแอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ และมีแนวโน้มว่านักเรียนที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพระดับสูงมีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำ และความชุกของการเกิดโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ต่ำ (Mendonca, et al., 2016) เช่นเดียวกับการศึกษาของ Vongxay, et. al. (2019) พบว่า ความรอบรู้สุขภาพทางเพศและอนาถมัยเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นตอนปลายอายุ 15–19 ปี ของประเทศลาว ร้อยละ 65.5 อยู่ในระดับไม่เพียงพอ คะแนนความรอบรู้สุขภาพทางเพศและอนาถมัยเจริญพันธุ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยหลายประการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ที่ตั้งโรงเรียน ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพทางเพศและอนาถมัยเจริญพันธุ์ การเข้าเรียนในชั้นเรียนเรื่องเพศศึกษาและอนาถมัยเจริญพันธุ์ในโรงเรียน และความเข้าใจเชิงหน้าที่เกี่ยวกับถุงยางอนามัย อาจสรุปได้ว่า แม้ว่าความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา และการตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน แต่พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ เป็นไปได้ว่า อาจมีปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากความเข้าใจเรื่องเพศศึกษาและการตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ที่มีความสำคัญมากกว่าสองปัจจัยดังกล่าวในเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ เช่น การอบรมเลี้ยงดู การเลือกคบเพื่อน เป็นต้น

การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย ในโรงเรียนจังหวัดนครนายก

จากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายในโรงเรียนจังหวัดนครนายก อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความสามารถในการไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์ แยกแยะ ควบคุมตนเอง และประเมินสถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์และเป็นอันตรายกับตนเองได้ ทำให้ตัดสินใจความสามารถของตนเองในการกระทำพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยตามที่กำหนดไว้ วัธบายได้ด้วยแนวคิดของแบนดูรา (Bandura, 1997) ที่กล่าวว่า ความสามารถแห่งตนเป็นกระบวนการทางความคิดที่เชื่อมระหว่างความรู้กับการกระทำ และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติโดยใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ด้วยความเชื่อมั่นเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง ดังนั้น การรับรู้ความสามารถแห่งตนเป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองในการกระทำพฤติกรรมให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ชี้ให้เห็นถึงความพยายามและความมุ่งมั่นของบุคคลในการเอาชนะหรือฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อไปสู่ความสำเร็จ การสอนเรื่องเพศศึกษาในนักเรียนวัยรุ่นตอนปลายจึงขึ้นอยู่กับรับรู้ว่าคุณมีความสามารถหรือไม่ เมื่อกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าคุณมีความสามารถระดับมาก ย่อมมีความมั่นใจ กระตือรือร้น และตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย แม้ต้องพบอุปสรรคหรือความยากลำบาก โดยคาดหวังว่าจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ทางอ้อมผ่านการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ไปยังพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย ผลการศึกษาใกล้เคียงกับผลการศึกษารับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อพฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงทางเพศ ซึ่งพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กล่าวคือ นักเรียนที่มีความสามารถในการตัดสินใจหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธสิ่งนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงทางเพศได้ และการรับรู้ความสามารถในการปฏิเสธพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ($\beta = -.120, p < .05$) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทางเพศได้ร้อยละ 30.6 (Vamos, et al., 2020) รวมทั้งจากการศึกษาของ Tongnorakul, et.al. (2017) ศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตด้านสุขภาพทางเพศต่อการรับรู้ความสามารถแห่งตนในการ

บทความวิจัย

แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย: ข้อค้นพบจากการสำรวจในโรงเรียน
A CAUSAL MODEL OF THE SEXUAL BEHAVIORS AMONG LATE ADOLESCENT STUDENTS: FINDINGS FROM A SCHOOL-BASED SURVEY

มีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย หลังการทดลองในสัปดาห์ที่ 6 และระยะติดตามประเมินผลในสัปดาห์ที่ 12 มีคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งหลังการทดลองในสัปดาห์ที่ 6 และระยะติดตามผลในสัปดาห์ที่ 12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า การได้รับโปรแกรมการสร้างเสริมทักษะชีวิตด้านสุขภาพทางเพศ สามารถส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยกับเด็กวัยรุ่นตอนต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการศึกษาเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาในการให้ความรู้กับนักเรียนเรื่องความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษา โดยเน้นความรู้ความเข้าใจ การตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมทางเพศ และการรับรู้ความสามารถของตนของพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย
2. ด้านการวิจัย ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพเรื่องเพศศึกษา โดยเฉพาะด้านการตัดสินใจ ที่เน้นทักษะการตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยอย่างถูกต้อง

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย และขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและนักเรียน ที่ให้ความร่วมมือในการทำงานวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. New York: W.H. Freeman and Company.
- Department of Disease Control, Ministry of Public Health. (2021). *Projects under the Master Plan of the Department of Disease Control and the 20 Year National Strategy*. Retrieved January 20, 2022 from <https://ddc.moph.go.th/uploads/files/1072120191224061446.pdf>
- Department of Health, Ministry of Public Health. (2021). *Situation of Reproductive Health in Adolescents and Youth in 2021*. Retrieved January 20, 2022 from <https://rh.anamai.moph.go.th/th>
- Department of Mental Health, Ministry of Public Health. (2007). *Construction of the Desirable Sexual Behavior Scale of Youth in Thai Society*. Nonthaburi: Ministry of Public Health.
- Kaewdumkerng, N., Piyayothai, S., Makunchon, J. Chaijaroen, S. & Jaingam, B. (2020). *Handbook of Promoting HIV and STIs Literacy*. Division of AIDS and Sexually Transmitted Diseases, Department of Disease Control, Ministry of Public Health.
- Kickbusch, I., Pelikan, J.M., Apfel, F., & Tsouros, A.D. (2013). *Health Literacy. The solid facts*. World Health Organization, Regional Office for Europe. The European Health Literacy project 2009-2012, 21-35
- Kilfoyle, K.A., Vitko, M., O'Conor, R., & Bailey, S.C. (2016). Health Literacy and Women's Reproductive Health: A Systematic Review. *J Womens Health (Larchmt)*. 25(12), 1237-1255.
- Kuysuwat, K., Supparerkchaisakul, N., Chuawanlee, W., Intarakamhang, U. (2013). Causal Factors of HIV/AIDS Safe Sex Behavior among Thai Navy Conscripts: The Study of Change during Training in the Recruitment Center and Effects of AIDS Risk Reduction Program. *Journal of Behavioral Science*. 19(2), 35-58.

บทความวิจัย

แบบจำลองเชิงสาเหตุของพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย: ข้อค้นพบจากการสำรวจในโรงเรียน

A CAUSAL MODEL OF THE SEXUAL BEHAVIORS AMONG LATE ADOLESCENT STUDENTS: FINDINGS FROM A SCHOOL-BASED SURVEY

Manoppiroon, P., Prembamrung, P., Sinamnong, W., Phantumasi, S., Namthan, P. & Prasomrak, P. (2020).

 Factors Related To Sexual Risk Behaviors Among Secondary School Students In Rajaprajanugroh 54 School, Mueang Districts, Amnatcharoen Province. *Journal of Regional Health Promotion Centre 7 Knokain*. 12(2), 77-90.

 Mendonca, V., Antunes, S., Andrade, I., Osorio, N., Valado, A., Caseiro, A., Gabriel, A., Martins, A. C., & Mendes, F. (2016). Health literacy and social behaviors: What relationship to sexually transmitted diseases among students?. *International Journal of Biomedical Laboratory Science*. 5(1), 9-17.

 Office of the Basic Education Commission. (2020). *Basic of School Information Under the province / Division of Education in Nakhon- Nayok, Educational Management Information System (XLS)*. Retrieved March 15, 2022 from https://data.bopp-obec.info/emis/school_edu_p_XLS.php?province=17

 Padphai, I., Sanchon, P., Chotchai, T., Chanthasukh, S., Meelun, N. & Sripromsa, W. (2022). AIDS and other Sexually Transmitted Disease (STDs): The Relationships between Sexual Health Literacy and Protective Behaviors among Adolescents in Northeastern Thailand. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*. 9(1), 296-309.

 Phomma, N. (2021). Perceived Self-Efficacy In Preventing Unwanted Pregnancy Among College Students In One University. *Journal of Public Health*. 30(1), 5-13.

 Polit, D. F., & Beck, C. T. (2004). *Nursing research: Principles and methods*. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins

 Sawadcharoenying, P. (2020). A Study Of Factors Affecting Sexually Transmitted Diseases Prevention And Control Implemented By The Division Of AIDS AND STIs During 2010-2019. *Thai AIDS Journal*. 32(3), 94-113.

 Simpson, S., Clifford, C., Ross, K., Sefton, N., Owen, L., Blizzard, L., et al. (2015). Sexual health literacy of the student population of the University of Tasmania: results of the RUSSEL Study. *Sex health*. 12(3), 207–216.

 Tongnorakul, P., Sananreangsak, S. & Narumon, T. (2019). The Relationship between Sexual Health Literacy and Sexual Behavior among Middle School Female Students. *Royal Thai Navy Medical Journal*. 46(3), 607-620.

 Tungsaengsakul, S., Suwonnaroop, N., Nakakasien, P. & Panitrat, R. (2017). Effects of Sexual Health Life Skills Program on Percerved Self- Efficacy In Safe Sex of Earty Adotescent Students. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*. 18(2), 119-128.

 Vamos, C.A., Thompson, E.L., Logan, R. G., Griner, S.B., Perrin, K.M., Merrell, L.K. & Daley, E. M. (2020) Exploring college students' sexual and reproductive health literacy. *Journal of American College Health*. 68(1), 79-88.

 Vongxay, V., Albers, F., Thongmixay, S., Thongsombath, M., Broerse, J.E.W., Sychareun, V., et al. (2019). Sexual and reproductive health literacy of school adolescents in Lao PDR. *PLoS ONE*. 14(1), e0209675.
 World Health Organization. (2014). *Health for the world's adolescents: a second chance in the second decade*. Geneva: World Health Organization.